

Szerkesztőségi iroda:

Dobay János könyvnyomdája,
saját házában.

Kiadó hivatal:

Winkle Gábor könyvnyomdája,
árús üzlete,
főter, Prág-ház.

BÉKÉS

VEGYES TARTALMU HETILAP.

Hirdetések felvételnek Gyulán Winkle Gábornál és a szerkesztőségénél. — Díj: 50 szög egyszeri hirdetésnél 60 kr., 100 szög 1 frt., kétszeri hirdetésnél 25%, háromszori hirdetésnél 50% elengedés. — Nagyobb hirdetéseknel méltányos ár-elengedés. — Nyiltér Garmondsora 10 kr.

Megjelen
hetenként egyszer,
minden vasárnap.

Előfizetési díj:

Három óra . . . 1 ft
Hat óra . . . 2 ft
Kilenc óra . . . 3 ft

Előfizetési felhívás

„BÉKÉS“

1872-ik évi utolsó negyedére.

Előfizetési ár: október—decemberre
1 frt o. é.

Midőn a „Békés“ új folyamát a f. é. april elején megindítottam, nem saját akaratomnak, de más számosak óhaját, biztatását, ígérő szavának tettem eleget. — Nem számítottam anyagi hasznonra, de jogosan és méltán számíthattam arra, hogy legalább nyomdai költségeim fedezve lesznek és állandó munkatársaimnak némi — ha még oly csekély — tiszteletdíjat ajánlhatok.

Számítottam és méltán is számíthattam arra, hogy megyénk értelmisége át fogja látni azt, hogy egy megyei közlönyre, — mely mindenkitől független — szükségünk van, és ezt átlátva igyekezni fog, szellemi tekintetben is pártolni. — A megindításnál igyekeztem is magamat ez oldalról biztosítani, hogy mily sikerrel: olvasóim ítéletére bízom.

Felkértem többeket, különösen megyénk nagyobb községeiben, hogy községségi életük mozzanatairól értesítsenek, igyekeztem megyénknél oda hatni, hogy

a közönséget érdeklő ügyekről biztos tudomást nyerjek; — és mi volt eredménye eme lépéseimnek: nagy adag ígérlet, és midőn megakartam fogni: semmi.

Voltak, — igaz hogy kevesen, — kik nem egyedül ígértek, de mint a tettek emberei, sokszorozott munkássággal igyekeztek megyei közmívelődésünkhöz, halmozott teendőik mellett is járulni és éppen ezek példája biztította arra, hogy a vállalatot, melyhez a legszebb reményeket kötöttem, tovább folytassam; bár elkedvetlenedve a közönség, azt megakartam szüntetni.

Igyekezni fogok az elem tűzött irányban tovább haladni azon reményben, hogy a kitartás meg fogja törni többeknél a közönyt és méltányolni fogják hasznosságától ment legjobb igyekezetemet.

Felkérem tehát lapom eddigi t. előfizetőit, kiknek előfizetése e hó végén lejár azt mielőbb megújítani és az előfizetési ívet ismerőseik körében terjeszteni.

Kérem egyuttal szives gyűjtőimnek az előfizetéseket csak ez utolsó évnegyedre — 1 frtjával — felvenni.

Dobay János

a „Békés“ kiadó szerkesztője.

Hazai ügyek.

— Országgyűlés szept. 18. Elnök jelenté, hogy Csanády Sándor a szoboszlói választókerület képviselőségéről lemond, s a berettyó-újfalui kerület képviselőségét tartja meg. — Békésmegye kéri, hogy a belügymi-

nister utasítsa költségvetésének mielőbbi helybenhagyására. — Szűgyény László az állandó igazoló bizottság részéről jelenti, hogy Derencsin Marián horvátországi képviselő igazoltatni véleményeztetik. A központi bizottság részéről benyújtja a hajó-építésre és felszerelésre szükséges tárgyak vámentes behozatalára az 1868. 40. tcz. 12. szakaszának, a 68. 41. tcz. 6-ik szakaszának és a 72-ik évi 2. tcz. módosítását illetőleg a honvédszázaljak szaporítására és a Portugallia-ával kötött kereskedelmi és hajózási szerződésre vonatkozó törvényjavaslatok feletti jelentéseket. — Elnök jelenti, hogy ő felségének legmagasabb leirata, mely a megürit koronári állás betöltésére vonatkozik, s a jelöltek névsorát tartalmazza, leérkezett, s a gyakorlat szerint a választás közös ülésben fog megtörténni. Szünet után, mely alatt a főrendek is megjelentek, az elnök felbontja a királyi leiratot, melyben a koronári méltóságra ő felsége által tolnai gr. Festetich György, b. Jósika Lajos, b. Sina Simon és Radvánszky Antal jeleltetnek ki, mely után gr. Festetich György választatott el. Ugyanaz nap az országgyűlés mindkét házának tagjai a déli órákban fogadtattak a király által, és pedig a képviselőház 1, a főrendház fél két órákor.

Szept. 23. A múlt ülés jegyzőkönyvének észrevétel nélküli hitelesítése után, elnök bejelenti Torna megye, a 16 szepesi város és Békésmegye kérvényét a virilis szavazatok eltörlése ellen. — Bakosi Ferencz a bel- és igazságügy ministerekhez interpellációt intéz, mert a volt székely-huszárok családok és jogutódai ismételt folyamodásuk után sem nyerték meg a szabad rendelkezési jogot az u. n. lóbeszerzési pénzre nézve. — Degré Alajos a belügyministerhez intéz interpellációt a bor-

sod-miskolczi kihazasító egyesület ügyében. — Buda Sándor tvjavaslatot terjeszt be, melyhez képest Kővárvidékének törvényszék volna Somkúton felállítandó. — Végre elnök bejelenti Orbán Balázs megbízó levelét.

Szept. 24. A múlt ülés jegyzőkönyvének észrevétel nélküli hitelesítése után elnök jelenti, miszerint Mocsonyi Antal képviselő a III. bíráló bizottság munkálkodásától távol maradni kénytelenített, s kéri a házat, őt a mondott bizottságban új taggal pótolni. — Remete Géza magánkérvényt, Major Pál pedig több mosonmegyei néptanító kérvényét terjesztik be helyzetük javítása tárgyában. Stanescu Imre interpellációt intéz a kereskedelmi miniszterhez a távirdek és postahivatalok cégétábláit illetőleg, s kéri: mily indokoknál fogva használtatik a posták és távirdek cégétábláin a hivatalos magyar nyelven kívül a német is, vagy ha már több nyelv van használatban, miért kell ennek a németnek lennie, s miért nem lehet az illető vidék nyelve? Ugyancsak Stanesku Imre a belügyministerhez is terjeszt be interpellációt az urbéri kötelezettségek és papi tized megváltása tárgyában. — Szűgyényi László az állandó igazoló bizottság részéről jelenti gr. Nugent Arthur végleges, Lázár Ádám és Orbán Balázs feltételes igazoltatását. — Pulszky Ferencz, mint a választfelirati bizottság előadója betérjeszti a bizottság által kidolgozott választfelirati javaslatot. Felolvastatik, valamint a Tisza Kálmán által elvtársai nevében benyújtott javaslat is. Azon kívül Trifunácza a nemzetiiségek részéről ad be, és Simonyi Ernő a szélsőbaloldali részéről jelent be vál. felirati javaslatot.

Szept. 26. Simonyi Ernő betérjeszti a szélsőbaloldali választfelirati javaslatát. — Erre Schwarz Gyula a reformpárti képviselő

TÁRCZA.

Gonda László utolsó műve.

Haladó István és Maradó János beszélgetése a községrendezési törvénynek végrehajtásáról.

(Vége.)

K. M. Megvallom őszintén az igazat, én most is a mondó vagyok, hogy a mostani előjáróság tagjai személyesen kiállnak a védgáti munkához; éjelt napot ott tölteni készek, a néppel együtt fáznak, éheznek. Már én úgy tartom, hogy ezt a rendezett tanácsbéli urak nem tennék.

N. M. Kérem t. polgártársaim! jöjjünk tisztába egyszer valahára az urakkal. Szokás nálunk ez elnevezés alatt olyas valakit érteni, a ki nem miközénk való. Mintha gyűlölné a köznépet, tehát ez is viszont gyűlöli az ugn. urat. Tudhatnók pedig, hogy éppen itt, a tisztántuli alföldön van elég gazdag földbirtokos, ki rendesen kékbelt visel, magyarosan öltözik, rövid dolmányt, szűrt, kerek kalapot hord; önmagát „nemzetes ur“nak, „gazdurnak kegyelmed“nek szólíttatja; de ispanja „tens ur.“ Férfiakhoz nem illő az ilyen kötekedés. Földesur és jobbágy voltak; ma egyenjogú polgárok. Tisztességbéli megkülönböztetést ad a műveltség, — az ész s a vagyont mindig becsülni fogjuk, míg arra érdemes. Nálunk kettő az mi sajnálatra méltó. Egyik a műveltebbek részéről, azon fenhéjazás, melynél fogva külön osztálybelleknek tartják s „intelligentia“ nevezet alatt kaszinóban s a társas élet más al-

kalmainál elkülönítik magokat. Mondhatom, hogy ez csak olyan ál vagy fattyu műveltség. Az igazán művelt ember jobb bánásmóddal közelít a nép alsóbb rétegeihez. Nem él vissza művelt eszével arra, hogy rászédje, megcsalja a jóhiszemű együgyűséget. A másik nagy hiba az egyszerű polgári rendűeké, midőn félrehuzódnak, eltávolodnak a műveltebb embertől, s a mi vétek, néhány könyvelmű vagy szerencsétlen uracs szédelgése miatt elkeseredve, valamennyi művelt embert világcsalónak tartanak. Be nem látják, mily könnyű e bajon segíteni, egészen hatalmukban áll, akár ma vagy holnap. Községi és hitfelekezeti erővel fentartott iskoláik egy része ma is csak a néhai jobbágy sorsot megillető nevelést ad gyermekeiknek; aztán tartanak uri erszényhez és ranghoz illő gymnasiumot; csak egyet mulasztanak el: adni és adatni polgári nevelést a gyermekeknek, állítani községi és polgári iskolákat. Ki az ur ma? Az, ki függetlenül élhet, hivatalviselés, gazdálkodás, iparüzés vagy kereskedés nélkül. No ugyan kevés ur van tehát ma szép Magyarországon. Urak leginkább a főrendü mágnások, már t. i. a ki nem fertálymágnás vagy éppen vagyonbuktott. Uraknak méltán nevezünk az uralkodó egyház papjait. A többi, elkezdve a minisztertől, le a falusi jegyzőig, szolgálata után nyert fizetést huz: tehát csupán megtiszteltetési címe az, hogy ez s ez ur. Legnagyobb ur pedig az adót fizető polgár, ki fentarja a kormányzó hivatalnok, tisztviselő pap és katona uri rangját. Miért? önmagának, ki az adót fizeti, személyes és vagyoni biztonsága fentartásáért. Betegsége hazánk társadalmi életének ma a kegyelmes, a kis és a nagyméltóságú,

a nagyságos, a tekintetes cimkorság, — minő volt 48 előtt a tekintetes nemes nemzeti és vitézlő titulus. Legyünk mi az okosabb fél, a ki enged. Csak azt tegyük meg jó magyar barátság kedvéért, hogy ne csufoljunk egymást urnak és parasztnak.

H. I. Megye-e vagy nem ki a gátmunkához személyesen a városi előjáró, azt én itt nem vitatom. Annyit beösmér mindenki, hogy a közügyek vezetésére első helyen az intéző értelmiség van hivatva, az után a munkás kezeké a kivitel dolga. Most én csak azt kívánom feltüntetni, mennyire illik városunk közigazgatásába a vashalmi községi fáskert, az ottani gazdasági haszon és műkörtészet. Ugy tudom, hogy ez a legközelebb volt rendezett tanács alkotása. Az a tömérdek partvédelmi költség és munka, ha felszámítjuk összes értéke, legalább is háromnegyed részben fedezte volna már egy oly vállalat igényeit, mely szerint gazdaságilag hasznosítandó volna városunkban az árvíz. Öntözési műveletekre, csatornák által közlekedésre. Hanem akkor ne 4—500 frtos városi földmértő tarsunk a tisztikarban. Én mindig azt hittem, ma is hiszem, hogy szégyen, kár és veszély ránk nézve az, miszerint a mi dolgunkat, önvédelmünk nagy munkáját teszi más, intézi más, hasznát élvezi más. Nem tudunk, nem is akartunk vállalkozni a szabályozási munkához. Vállalkozó polgártársainkat nem akarta vagy nem tudta támogatni a város előjárósága sem közönsége. Kiszámíthatlan kár ez.

M. J. Engedelmet kérek, szeretném összeállítani a számítás. Mostani előjáróságunk évi fizetése mintegy hat ezer frtra megyen.

A rendezett tanács legalább 15—20 ezerbe fog kerülni. Ez csak világos. Mit szól erre?

H. I. Azt, hogy e számítás nem áll, de meg a jó soha nem drága, a rossz soha nem olcsó. Én igen sok számítélt előhoztam. Azok nyilván bizonyítják, hogy felette nagy szükségünk van arra, miszerint önmagunkkal számotvessünk. Ha én azt látnám, hogy a hateres frtos előjáróság mellett karba vész évenként 20—30 ezer frtnyi köz, nemzetgazdasági s ezzel együtt városi érdek, — ugy nem találok drágának ezt, olcsónak amazt. De ha bebizonyítják előttem, hogy városunk polgári fejlődésének, biztos létének, anyagi, szellemi és erkölcsi gyarapodásának minden kívánatát fedezi a nagyközönséget megillető előjáróság; megadom magamat. De itt a számokon túl magasabb érdekek is szólnak. A városi álláspont megkívánja, hogy bizonyos jó szolgálatot tegyünk a haza a nemzet s az emberiség közügyének is, mely egy nagy egész, melynek kiegészítő része a mi ügyünk. A város legyen a magyar jellemű polgárosodás gyűlpontja, legyen mindenek előtt a fi- és nőnem képezésére kellő polgári tanintézetek székhelye. Legyen továbbá az ipar és kereskedelem élénk üzleti helyisége. Hárítsa el az ezek fejlődését, szabadon mozoghatását gátló akadályokat. Legyen kivált a nemzeti magyar szellem működési tere. — A szerencsétlen Lengyelországról írja egy külföldi utazó: ezen országban három rend van u. m. a nemesség, mely minden; a polgárság, mely semmi; és a parasztság vagy pórnép, mely kevesebb a semminél. Magyarország öt külön rendet számított 48 előtt. Ma egyetlen, a polgári rend szükségeltetik; e nélkül a magyar haza volt, de

felirati javaslatát terjeszti be, melyet a jobb-
oldal többszöri helyeslése között felolvassán,
annak kinyomtatása és a többi javaslatokkal
leendő együttes tárgyalása végetti kiosztása
elrendeltek. — Szell Kálmán a központi bi-
zottság részéről az 1869. és 70-ki közösi-
kölcsonök, a ludovica akademia felszerelése
és az osztrák Lloydali szerződésiránti jelen-
tést terjeszti be. — Tárgyalás alá kerül a
„magyar kir. Ludovica-akademia felállításá-
ról“ szóló törvényjavaslat. Szögyény László
központi előadó ajánlja a tvjavaslat elfoga-
dását, mely a központi bizottság szövegeze-
sében fogadtatott el.

A községek érdekében!

Megyénknek több pontján felme-
rült azon eset, hogy a pusztai nagy-
birtokosok — községi adó-kötelezettsé-
gük jelentékeny részének elhárítása
végett egyezséget ajánlanak az illető-
ségi községeknek, melynek értelmé-
ben a vagyon, illetőleg állam-adók
arányában reájuk háramló községi adó
egy részének fizetési kötelezettségét el-
vállalni hajlandóknak tűnnek fel, —
de egyszersmind kinyilvánítják, hogy
— ha a község ezen ajánlatot el nem
fogadja, az 1871 XVIII t. cz.-re tá-
maszkodva, külön községgé alakulnak
át s így magukat minden — ezen il-
letőségi község költségvetésbe vonható
községi adó fizetésének kötelezettsége
alól abszolválják.

Azon érdekeltetés, mely a legutó-
bbi megyei közgyűlés e tárgy körül
mozgó éleltségéből következethető,
— más részt az ide vágó eszmék iro-
dalmi megvitatásának célja arra kész-
tet, hogy jelesen szerkesztett megyei
közönlönyünkben egyéni nézeteimet ki-
fejtsem:

Az idézett s „a községek rendezé-
séről“ intézkedő t. cz. 20 §-a így szól:
„Minden területnek valamely községhez
kell tartoznia“ még pedig — a követ-
kező (21-ik) §. szerint „azon község-
hez, a melyhez eddig tartozott, vagy
a melynél eddig az államadót fizette.“
Az eddig tényleg községet képezett
puszták (a melyek közvetlenül a kir.
adóhivatalnál fizették adójukat) — a
tulajdonos elhatározása, illetőleg a tu-
lajdonosok szabályszerű többségének
akarata szerint valamely szomszéd kö-
zséghez csatlakoznak.

Ezek szerint nagybirtokosaink va-
lamely községhez tartozni s a 120. §.
szerinti arányban annak községi adóját
fizetni kötelezettek, ha külön község al-

kötésére nem képesítettek, mely eset
(például) sem Szarvason sem Gyulán
fenn nem áll.

A „község“ független, szabad pol-
gároknak egyletén alapul, — kérdés:
független embereknek tekinthetők e
valamely nagybirtokos vagyonának —
általa kinevezett és díjazott kezelői s
szabad embereknek tekinthetők e
azok, kik ezen nagybirtokossággal
szolgálati viszonyban állanak? — Né-
zetem szerint: nem! nézetem szerint
azt csak a sophismár megett lappan-
gó önérdék vitathatja!

Község képviselői testület nélkül
nem állhat fenn, miután önkormány-
zati joga annak kezébe van letéve.
Ezen testület tagjainak létszáma a
XVIII. t. cz. 47. §-a szerint kis kö-
zségekben csak 10—20, nagy közsé-
gekben csak 20—40 közt váltakozha-
hatnak, kik felerészben legtöbb egye-
nes allamadó fizetők, fele részben vá-
lasztva vannak, még pedig úgy, hogy
ugyan azon §. szerint minden 100 lé-
lek után egy képviselő választatik. Ebből
logikai rendben következik, hogy leg-
alább 500 lélek egyesületének tulaj-
donítható elég szellemi képesség külön
község létesítésére, kik közt van le-
galább 200 olyan egyén, ki a 38. §.
szerint választó. Az idézett §. szövege ez:

Községi választó: a) minden 20
éves községi lakos, ha saját vagyontól
vagy jövedelmétől a föld-, ház, jövedel-
mi vagy személyes kereseti adót a
községben már két év óta fizeti; a
ki azonban személyes kereseti adón
kívül egyéb adót nem fizet, csak azon
esetben, ha gazdai hatalom alatt nem
áll; b) továbbá minden testület, inté-
zet, társulat, és cég, ha a községben
fekvő vagyonnal bír és attól adót fizet
(40. §.) c) azonidegenek, kik a 19. §.
rendelete alá esnek, vagy rendeletei-
nek eleget tesznek.

Miután az 1871. XVIII. t. cz. 135. §-a
szerint pusztai birtokosok (plurális!)
községgé csak akkor alakulhatnak,
ha: „az ezen átalakulás folytán re-
ájuk nehezedő kötelezettségek pontos
teljesítésére elégséges szellemi és anya-
gi erővel rendelkeznek,“ ezen képesség
pedig (például) sem a szarvasi, sem a
gyulai nagybirtokosság részéről nem
igazolható, azok a község kiegészítő
részét képezik s a 120. §. által felállí-
tott arányban községi adó fizetésére kö-
telezhetők, s — ha fenn áll a törvény
előtti egyenlőség elve — annak terhe
alól méltányosan semmi részben ki nem
vonhatók!

nácsu városokban az előljáróságot a képvisel-
ő testület, és ugyan hat évre választja. Azt
is tudjuk, hogy a képviselő testület csak fe-
le részben választható, mert a másik fele va-
gyoni képviselet alapján, az adókönnyvecske
által berendelt virilisekből áll. Azt is hozzá-
teszem még, hogy a 42. §. értelmében „ren-
dezett tanácsu városokban községi képvisel-
ővé választhatók az országgyűlési képvisel-
ő választására jogosítottak, ha egyszersmind ir-
ni és olvasni tudnak.“ Ezen megszorítás szin-
tén nem tétetik a kis- és a nagyközségekre
nézve.

H. I. Tudja mindenki, mennyire nem va-
gyok barátja a szerencsétlen virilis jog in-
tézményének. Ez t. i. feltételezi a népről,
hogy olyan kiskoru, miszerint erőszakolni kell
reá önmaga jobblétét. Ha nem megy, hát vin-
ni kell; ha nem választ hát tukmálni kell reá.
Ugyan de miért nem tagadtam a törvény
a virilisekre azt, hogy valamennyien a köz-
ügyek intézésére alkalmas, derék műveltségű
és feddhetlen jellemű polgárok legyenek. Azon-
ban megvallo, bár 48-as polgári meggyö-
ződésemet soha nem tagadtam s tudja az egész
világ, — én nem látok valami nagy hibát
az országos törvényhozásnak azon intézkedé-
sében, melynélfogva a községek számára le-
hetőleg jó belkormányzatot kíván alkotatni.
Ugyan. E végett van pl. a rendezett taná-
csu városok képviselőire nézve azon feltétel
megállapítása, hogy irni és olvasni tudók le-
gyenek. Ide céloz a másik intézkedés, mely-
szerint a képviselőket (fele részben vagyis
48 közül 24-et, 100 közül 50-et, 200 közül
százat) a község választ; hanem az elől-

A község és az illetőségéhez tarto-
zó, külön község alkotására nem képesí-
tett nagybirtokosság között létrejött
egyezségeket igazságtalanoknak, s a
községi lakosság érdekével ellenkezők-
nek tartom.

Jancsovics József.

Levelezés.

Szarvas szeptember 23-án 1872.

(Nagy Jakab, a tilinkós; a dalárda.)

Midőn e hó 21-én kezeink közé jutott
Nagy Jakab hangversenyének műsora, való-
di örömmel gondoltunk az élvezetre melyet
ő fog kis hangszerével hall-érzékeinknek
nyújtani, — mert hírből ismervén Nagy Ja-
kab művészetét, ahoz legnagyobb várakozá-
sainkat csatoltuk.

Vizont Nagy Jakab is alkalmasint nagyot
gondolt a szarvasi község műpártolásáról
s azért vette fel műsorába a következő da-
rabokat:

1) C. M. Weber „utolsó gondolatai“ felett
változatok; szerette s előadja N. J. tilinkón.
2) Nagyszerű egyveleg, — ábránd, — szó-
zat, — himnus — és sláv dallamok felett;
szerette s előadja N. J.

3) „Velencei carneval;“ saját készítmé-
nyű bodzafa tilinkón előadja N. J.

4) Hátszegvidéki román juhász a viszhang-
gal mulat.

5) „Szeretlek én egyetlen egy virágom“
négy változatban.

6) „Repülj fecském“ népdal fölötti ábránd
és „Katicza“ csárdás, szerzé és előadja N. J.

Az előadás előtt hatalmas zápor ömlött vá-
rosunk puha trotoir-jára, mi a község mű-
pártolási kedvét is végkép eláztatta — így
lön, hogy Nagy Jakab igen kis község
előtt volt kénytelen futyolni, ha vissza nem
akarta adni a bejött néhány forintot is.

Alá huztam e szót: „futyolni.“ mert Nagy
Jakab, még nagyobb haragjában összeszidta
a községet, a mért befűstölte a termet,
mert szavaiként „nem disznó ölben vagyunk
most,“ — másodsor nem tartván érdemes-
nek alig 5 frt haszonért 6 darabot előadni,
vagy is a hirdett műsört megtartani, hogy
még is adjon valamit: goromba hangon el-
szavalt, hogy neki lehetetlen most négy da-
rabnál többet eljátszani — s azzal finom
hangon elkezdett futyolni a juhászok durva
hangszerével a tilinkóval — s valóban hi-
szem, hogy ha Pesten, vagy más nagyobb
helyen ily előadást tart: Nagy Jakab uramat
igen megkissébitik hirnevében, s futyölője
igen erős viszhangra talált volna nem csak
a „hátszegvidéki román juhász“ című darab-
ban, hanem a község ajkain is.

Igy tehát, noha nagyon körülmetélt alak-
ban hallottuk N. Jakab művészetét, csak kö-
vetkeztethetünk mostani hanyag játékból a
jobbra és szobbra, — mire hogy képes: ész-
re vettük egy-egy önfelédten szépen adott
áriából.

Más nap, azaz f. hó 22-én a Casinóban lépett
fel; bizonyára ott sem valami nagy anyagi ha-
szonnal, a mi pedig ugy látszik nála fődolog
volt, — mert ugyanazon este a helybeli da-
lárda is fellépett a „Bárány“ fogadóban ne-
hány darabbal — s így kétfelé oszolva az
amugy is kis község, egyik fél sem sokat
nyert.

A dalárda a következő darabokat adta elő:

1) „Dalár induló“ Erkel F.-től.

2) „Szabadság dal“ Hubertől.

3) „Három dinnye van egy ágon“ népdal
átírat. Benka Gyulától.

4) „De szomorú ez az élet én nekem,“
népdal átírat. Zimaytól.

5) „Beteg leány“ — Egressy Bénitől.

6) „Vadász induló“ Hubertől.

Ez után a dal-estély kedélyes mulatsággá
vált, melynek nagy érdekét adott az, hogy
a dalárda egyes tagjai tartottak előadást —
kiki azon fájában a hang művészetnek, mely-
hez legjobban értett. Így az egyik előadta
a „Schöne Dovidt,“ a másik buzára alkudó
sensalt, a harmadik énekelt, sőt a már N.-
Váradon is előnyösen ismert dalár, itt is ki-
tűnően — ugatott. Mondanunk sem kell, hogy
mindenki „jókédvűen“ távozott.

Alexander Magnus.

Jegyzéke a b. gyulai királyi törvényszék-
nek 1872. szeptember 30-án s következő nap-
jain előadandó pereknek.

Előadó: Teleszky F. tőrő.

4805—872. bft. Horváth Józsefnek Gyö-
gyi Sára elleni válópere.

5460—872. bft. Pollák és társa felperesek-
nek, Freibauner Lázár ellen 700 frt foglaló
1300 frt előleg s jár. iránti pere.

5461—872. bft. Fuchs és Gisenberger fel-
pereseknek, Freibauner Lázár elleni 700 frt.
foglaló és 1300 frt előleg s jár. iránti pere.

Ujdonságok.

— Lapunk mai száma, ez évn-
gyedben utolsó lévén, felkérjük t. elő-
fizetőinket, előfizetéseik mielőbbi be-
küldésére, hogy a széjjelküldésben fen-
akadás ne történjen. — Egy utal kér-
jük t. gyűjtőinket a gyűjtőívek bekül-
désére is, legfeljebb október 3-ig, hogy a
nyomtatandó példányok iránt tájé-
kozva legyünk.

— Lapunk az új évnegyed tárczájában
Theschedik Sámuel boldogemlékü szarvasi lel-

kész önéletrását fo-
ban német nyelven
Mihály szarvasi ta-
A szerkesztőség ka-
megyei község is-
sebb, legmunkásab-
ának aggkorban
és reméli, hogy a
érdekes, de minden
mányt fog benne

— A múlt ho-
közgyűlésének a bi-
gyon gyéren volt
beleuntunk már az
más sok egyébe

— Csaba mag-
telt érdemlő forrá-
városa elhatározta
népiskolának felál-
magyar legyen,
tótul sem szabad

— Ugyanakkor
a svajci styl kez-
Nagy Antal földb-
izléstelen modorb-
kissé félreszó ut-
— Természe-
tek Mehádiáról
tött élvezetes nap-
Ithon most, hogy
sodrától ki ne j-
mely munkában
tek, hogy biz a

— Kubikol-
leg a korszellem
Berettyónál, Gy-
inkább meglátsz-
ri kéz, hanem a
got tehet erről
a város kellő k-
De kubikoltak
napokban béczé-
voltaképen hany-
— Nem tudjuk
figyelmet fordít-
ra, de nagyot
egyik kollega
nak azt monda

— Vésztön
tanuló ifjuság
diszes társaság
Csák János, T-
urak, jól válas-
mazkodások ál-
a hallgatóságn-
dött s minden
valamint a sza-
sokkal lönek
geztével ráhúz-
dást s a táncz
tött általános
ru kitűnő virá-
ka, Csánky E-
E. kisasszony
a dalegylet za-

— Egy te-
Az orvosok és
latt a kirándu-
tált Mehádia
egy paraszt s
kezevel. A tu-
mi mondaní
mulata mégis
raszt kérdé-
gálók közül,
idegen csak
hogy kövesz-
tudós követé-
kára elérték
a tudóst egy-
zon kérést
sertései oly s
ja azokat. A
kérdőzöre s
raszt leánya
ez nem fogj-
ő maga is o-
hagyni az u-
letéjét sem h-

— A hel-
megye ren-
és folytatva
az egyházm-
meghívó kö-
szegszárdi
házában bá-
zött elszige-
től mostoh-

— Egy te-
Az orvosok és
latt a kirándu-
tált Mehádia
egy paraszt s
kezevel. A tu-
mi mondaní
mulata mégis
raszt kérdé-
gálók közül,
idegen csak
hogy kövesz-
tudós követé-
kára elérték
a tudóst egy-
zon kérést
sertései oly s
ja azokat. A
kérdőzöre s
raszt leánya
ez nem fogj-
ő maga is o-
hagyni az u-
letéjét sem h-

— A hel-
megye ren-
és folytatva
az egyházm-
meghívó kö-
szegszárdi
házában bá-
zött elszige-
től mostoh-

— Egy te-
Az orvosok és
latt a kirándu-
tált Mehádia
egy paraszt s
kezevel. A tu-
mi mondaní
mulata mégis
raszt kérdé-
gálók közül,
idegen csak
hogy kövesz-
tudós követé-
kára elérték
a tudóst egy-
zon kérést
sertései oly s
ja azokat. A
kérdőzöre s
raszt leánya
ez nem fogj-
ő maga is o-
hagyni az u-
letéjét sem h-

— A hel-
megye ren-
és folytatva
az egyházm-
meghívó kö-
szegszárdi
házában bá-
zött elszige-
től mostoh-

— Egy te-
Az orvosok és
latt a kirándu-
tált Mehádia
egy paraszt s
kezevel. A tu-
mi mondaní
mulata mégis
raszt kérdé-
gálók közül,
idegen csak
hogy kövesz-
tudós követé-
kára elérték
a tudóst egy-
zon kérést
sertései oly s
ja azokat. A
kérdőzöre s
raszt leánya
ez nem fogj-
ő maga is o-
hagyni az u-
letéjét sem h-

— A hel-
megye ren-
és folytatva
az egyházm-
meghívó kö-
szegszárdi
házában bá-
zött elszige-
től mostoh-

— Egy te-
Az orvosok és
latt a kirándu-
tált Mehádia
egy paraszt s
kezevel. A tu-
mi mondaní
mulata mégis
raszt kérdé-
gálók közül,
idegen csak
hogy kövesz-
tudós követé-
kára elérték
a tudóst egy-
zon kérést
sertései oly s
ja azokat. A
kérdőzöre s
raszt leánya
ez nem fogj-
ő maga is o-
hagyni az u-
letéjét sem h-

— A hel-
megye ren-
és folytatva
az egyházm-
meghívó kö-
szegszárdi
házában bá-
zött elszige-
től mostoh-

— Egy te-
Az orvosok és
latt a kirándu-
tált Mehádia
egy paraszt s
kezevel. A tu-
mi mondaní
mulata mégis
raszt kérdé-
gálók közül,
idegen csak
hogy kövesz-
tudós követé-
kára elérték
a tudóst egy-
zon kérést
sertései oly s
ja azokat. A
kérdőzöre s
raszt leánya
ez nem fogj-
ő maga is o-
hagyni az u-
letéjét sem h-

kész önéletrajzát fogja hozni, melyet kéziratban német nyelven hátrahagyott, Zsilinszky Mihály szarvasi tanár ur fordítása után. — A szerkesztőség kedves dolgot vél tenni a megyei közönség iránt, midőn egyik leghiresebb, legmunkásabb és legbecsületesebb fiának aggodorban irt ez emlékiratait közli, és reméli, hogy a mai nemzedék nemcsak érdekes, de mindenek felett tanulságos olvasmányt fog benne nyerni.

— **A mult hétfőn** megkezdett megyei közgyűlésünk a bizottmányi tagok által nagygyón gyéren volt látogatva; — úgy látszik beleuntunk már az alkotmányosságba, mint más sok egyébe is.

— **Csaba magyar akar lenni.** — Hittelt érdemlő forrásból hallottuk, hogy Csaba városa elhatározta minden tizedben egy új népiskolának felállítását, a mely tökéletesen magyar legyen, és a hol a tanítónak még tótul sem szabad tudni.

— **Ugyancsak Csabán,** az építkezésnél a svajczi stíl kezd lábra kapni; közelebb Nagy Antal földbirtokos háza készült el ily izlésteljes modorban, csak az ár hogy egy kissé félreeső utczában van.

— **Természet vizsgálóink** is visszatértek Mehádiáról magukkal hozva az ott töltött élvezetes napok kedves benyomását. — Itthon most, hogy valahogy a tudományok sodrából ki ne jöjjenek zsebeiket vizsgálják, mely munkában azon sajnós tapasztalatra jöttek, hogy biz a mi abba volt — elcsuszott.

— **Kubikolnak mindenütt:** ez jelenleg a korszellem szava; vasutnál, Körösnél, Berettyónál, Gyula városánál, hol nyoma leginkább meglátszik, igaz hogy itt nem emberiré, hanem a természet kubikol, tanúságot tehet erről a grófi család, ki e napokban a város kellő közepében hintájával felfordult. De kubikoltak még a törvényszéknél is, e napokban béczézvén ki a szobák öblét, hogy voltaképen hány rőf meleg is kellene azokba. — Nem tudjuk, hogy mérnök ur hány rőf figyelmet fordított a rozszant ajtó s ablakokra, de nagyot nevetnének rajta, ha a télen egyik kollega a másik hidegről panaszkodónak azt mondaná: „Ott a markod fuji bele.“

— **Vésztőn** a folyó hó 22-én az ottani tanuló ifjuság által rendezett szavazati estély díszes társaság előtt ment végbe. Szavaltak: Csák János, Tóth Sándor és Csethe György urak, jól választott darabjaik s ügyes alkalmazkodások által nem kis élvezetet szereztve a hallgatóságának. A dalárda is közre működött s minden egyes darab elneklése után valamint a szavalkók, egy a dalárok is tapsokkal lönek kitüntette. A szavalkók bevezetővel ráhátta a szeghalmi banda a csárdást s a táncmulatság reggeli 5 óráig tartott általános jókedv között. A hólgy koszoru kintinő virágai: Papp Irén, Csánky Ilonka, Csánky Emma, Popovics Nina és Csák E. kisasszonyok voltak. A tiszta jövedelem a dalegylet zászlójára reménységen felül.

— **Egy természetvizsgáló kalandja.** Az orvosok és természetvizsgálók gyűlése alatt a kiránduló tudósok egyike békésen sétált Mehádia utczáján, midőn észrevette, hogy egy paraszt szalad utána és élénken integet kezével. A tudós megállt s kíváncsian várta, mi mondani valója lehet az idegennek. Bámulata méginkább növekedett, midőn a paraszt kérdé, vajlon egy-e ő is a természetvizsgálók közül, s midőn igenlően válaszolt, az idegen csaknem parancsoló hangon mondá, hogy kövesse őt. A paraszt előre futott, a tudós követé őt telve várakozással. Nem sokára elérték a paraszt lakását, hol az utóbbi a tudóst egyenesen a sertésölhöz vezeté, azon kérdést intézve hozzá: honnét van, hogy sertéséi oly soványak, hollot ő oly jól táplálja azokat. A tudós meghökkenve nézett a kérdezőre s épen felelni akart, midőn a paraszt leánya kicsinylőleg mondá: „De atyám, ez nem fogja sertésünket kövérré tenni, hisz ő maga is oly sovány!“ A tudós sietett elhagyni az udvart s látogatásáért még tiszteletdíjt sem követelt.

— **A helv. hitv. békés-bánati egyházmegye** rendes évi közgyűlését október 16-án és folytatva fogja M.-Berényben tartani; több az egyházmegyét érdeklő tárgyakon kívül a meghívó körlevél különös figyelmébe ajánlja a reform. egyházaknak Krassómegeye bunyaszegszárdi hitrokonait, mint kik ott — a hazában bár, de — egészen idegen elem között elszigetelve állanak magyar testvéreiktől mostoha anyagi körülmények között a

kezdet nehézségeivel küzdve; ezeknek egy állandó, buzgó lelkes-tanítót adni, és ezt, midőn az egyház szegénysége nem engedi, az összes egyházak által is segélyben részesíteni — volna e gyűlésnek egyik figyelmet érdemlő kiváló teendője. — Alig hisszük, hogy a békés-bánati reform. egyházak a csak fil-lérekben kivánt segélytől szükmarkuan vis-szavonuljanak és az idegen elemek közé szorult testvért saját hazájában az elnemzetlene-dés sorsának tegyék ki, melyet sajnós, a mult példái igazolnak is. — A másik fontosabb ügy az áttért kunagotai egyház ügye, mely szintén biztos rendezésnek néz elébe.

△ **A gyorsirásati tanfolyam** bevé-gződött. Ifjuságunk, mely egész buzgalommal csapott fel Gabelsberger zászlója alá, ismét egy jelét adta annak, hogy szalmaláng-szerű buzgalma még a jelentéktelenebb nehézségek előtt is hamar kihál.

△ **A megyének alispánjához** küldött népszínházi iven újabbán következő aláírások gyűlték össze: Laczay József 10, Kovács Mihály 5, Ujfalusi Dezső 5, Omaszta Szilárd 5, Polner Lajos 5, Varságh Béla 10, Justh István 100, Justh Gyula 10, Beliczey István 100 frt. — mely aláírások által a mult számunkban közölt 180 frt. 430 frtra egészített ki.

(S. S.) **Szarvasi újdonságok.** Szeptember 19. — *Nagybirtokosaink* a megyei törvényhatósági bizottsághoz a Szarvas mezőváros elöljárósága által f. 1872. évre reájok ki rótt 6280 frt 15 krnyi községi adó leszállítatása, s illetoleg az eddigi szerződésileg megállapított gyakorlat szerinti szabályoztatása iránt egy indokolt kérvényt nyújtottak be a napokban. — Ezen közönségünket bizonyára érdeklő tárgy körül — a mennyiben alkalmunkban áll — nem késünk felvilágosítással szolgálni a következőkben: Az említett, s hatályába visszahelyezendők kérvényezett szerződés 1858-ik év december 6-án kötött Szarvas város közönsége s a nemesi nagy birtokosok között, ez utóbbiaknak a községi költségekhez minő arányban leendő járulása tekintetéből, oly értelemben, miként a nagybirtokosok a fentebbi czim alatt a község pénztárába évenként 1000 pengő frt. vagy is 1050 a. e. frnyi általán összeget fizetendnek. Ezen egységessé 1865-ik év végével lejárván, ugyanazon év december hó 4-én kelt szerződés erejével további három évre, t. i. 1866, 67 és 68. évekre megújított, azon módosítással, miként a nagybirtokosok által a községi költségek fedezésére fizetendő összeg 1200 a. e. forintra fel-emeltetett. Ugyanezen egységessé 1868. év augusztus hó 17-én kelt szerződés erejével 1869. évre kiterjesztetett. 1869. év végével pedig a szerződő felek szóbeli értekezést folytán abban állapodtak meg, hogy a fentebb említett szerződés mindaddig érvényben maradjon, míg a végleges községi szervezés törvényhozás utján be nem hozatik s életbe nem léptetetik; s ehhez képest az 1870. és 1871. években a nagybirtokosok által a község részére a szerződésileg megállapított 1200 frt általán fizetett. Hogy ez a szerződő felek által elként és nem másképen volt értelmezendő, világosan kitéjük a kötött szerződés 6-ik pontjából, mely azt tartalmazza, hogy ha időközben a végleges községi szervezés törvényho-zás utján behozhatnék, azon esetben a jelen szerződés érvényét veszti; de a miből a con-trario viszont az is következik, hogy mindad-dig, míg a végleges községi szervezés be nem hozatik, a kérdéses szerződés érvényben marad. — Igaz ugyan, hogy a községi törvény 1871. évben az országgyűlés által megalkottatott, s ugyanazon évben királyi szente-sítést is nyert; de az Szarvas városát illeto-leg csak 1872. év májushavában léptetett életbe, míg ellenben a községi előirányzat 1872-ik évre, melynek alapján a községi adó kivettett, már 1871. év december hó végé-vel, az akkor fenállott községi képviselő tes-tület által megállapított. Minthogy tehát az 1872-ik évi községi költségelőirányzat, s az annak alapján kivettett községi adó nem az új községi törvény szerint állapított meg, vagyis a törvénynek a községi háztartásra s ezzel kapcsolatban a községi adóra vonatko-zó rendelkezései 1872. évre még életben nem voltak léptetve, önkényt következik, hogy a nagybirtokosokra nézve a községi adóhoz va-ló hozzájárulás tekintetében csak a fentebb idézett szerződésben foglalt intézkedések le-

hetnek mérvadóak és kötelezők. De ha szin-tén a városi közönség által kétségbe vonat-nék is ama fentebbi állítás, miként az emli-tett szóbeli egységessé az 1872-ik évre is ki-terjesztetett, a dolog természetéből önként következik, hogy az 1872-ik évi községi adó a nagybirtokosokra az 1871. évi XVIII. t. cz. 120. §-a által előirt mennyiségben kivetni nem lehet. Ugyanis, hogy ez megtörténhessék arra nézve szükséges lenne, hogy mindazon előintézkedések, melyek a községi költségve-tési előirányzat, s illetoleg az ennek alapján kivettett községi adó megállapítása tekintetében az idézett törvény által rendeltetnek, megtörténtek legyen; mi pedig egyáltalában nem történt. Jelesen a költségvetési előirány-zatot nem is a községi törvény értelmében alakított új, hanem még a régi községi kép-viselő testület állapította meg; továbbá az előirányzat a törvény 115. §-a értelmében a községhezánál közszemlére kivéte nem volt; és végre a községi adó kivetésénél a külön-böz községi költségeknek a megfelelő állam-adók arányában kirovása a törvény 120. §-ához képest nem eszközöltetett. Ha tehát — mint az előadottakból — a költség előirány-zat megállapítása s a községi adó kivéte nem az új községi törvény szabályai szerint eszközöltetett, világos, miként nagybirtoko-sokra az azon törvény által rendelt adómen-nyiséget kiróni nem lehet; s ez esetben nem állítható fel más zsinórmérték, mint az eddig fenállott gyakorlat; ez pedig nem más, mint a mi a többször idézett, részint írás-, részint szóbeli szerződésben foglaltatik.

— *Tűz.* Folyó hó 14-én reggeli 5 és 6 óra között a tuzokutca egyik házában tetőzete teljesen leégett. A padláson közel 100 köböl buza volt elhelyezve, melyből a pusztító elem alig hagyott fönn épen valamit. Polgáraink-nak e tüzeset körül kifejtett oltási buzgalma-t nem hagyhatjuk méltó felemlítés nélkül; míg ellenben a láрма jellel késő torony ór-ébertelensége erős megrovást érdemel.

— *A szűret* városunkban nagyrészt bevé-gződött. Eredménye minőségileg türethető, meny-nységileg azonban általánosan szűk, mit fő-leg a bő esőzés rothasztó hatásának kell be-tudnunk.

— *A főgymnasium megújított épülete* e hó 16-án fogadá először kebelébe az új tanévre összegyűlt tanuló-ifjuságot. — Az épület hom-lokzatán e felirat díszel: „Főgymnasium, — emelte a békési ág. hitv. evang. esperesség.“ — Az új auditorium igen díszes és tágas, s karzatokkal lesz ellátva. Az egyes tanter-mek is kényelmesen s czélszerűen rendezvék be, szóval: oly épületté alakíták a régi el-avultat, mely a tudomány hirdetésének méltó templomául szolgálhat. Álljon, s áldáso-zék kiszámíthatlan időkkik!

Gazdaszat, ipar és kereskedelem.

Felhívás a hazai közönséghez.

A bécsi világiállítási magy. kir. bizottság-tagjainak a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi minister által történt kineveztetésével véleg megalakult és testületi működését tényleg megkezdte a kiállítás főigazgatójával és a kiállítókkal eddigelé a végresajtó bi-zottság által folytatott közvetlen érintkezés át-vételével.

A hazai közönségnek ezt azon hozzáadás-sal hozzuk tudomására, hogy a bizottság ked-ves kötelességének ismerendi mindazon kér-deések tekintetében, melyek a magyar koro-na országainak a bécsi világtárlaton való fel-léptére vonatkoznak, készséges megadni a szükséges felvilágosításokat és az egyes ér-dekelteket telhetőleg támogatni.

Feladatát véli teljesíteni a bizottság, midőn a hazai közönség figyelmét mindenekelőtt ar-ra hívja fel, hogy daczára a már is beérke-zett bejelentések jelentékeny számának, mely hazánk anyagi és szellemi téren való ter-me-lő képességének nagyjában véve méltó kép-viseltetését helyezi kilátásba, — mégis van-nak a hazai termelésnek egyes ágai, az or-szágnak jelentős vidékei, sőt megyéi, melyek vagy épenséggel nincsenek, vagy csak felet-te kisszerű mértékben vannak képviselve.

Felülő jelenség p. o., hogy Beregmegye csak 7, a Hajdúkerület 2, a Jászás és Kun-ság 4, Közép-Szolnok 10, Máramaros 7, Szab-bolcs 2, Szathmármegye csak 9 jelentkezőst tudtak felmutatni, hogy mezőgazdasági termé-

nyekből Baranyának csak 4, Barsnak 3, Bor-sódnak 3, Csongrádnak 6, Győrmegyének épen semmi jelentkezőse nincsen, míg ellenben Békésmegye 115 bejelentést, közülök 60 me-zőgazdaságit, tud felmutatni.

A bizottság teljesen elismeri ugyan, hogy az ország minden vidékével szemben egyfor-ma igényeket nem támaszthat; más felől az-onban nem ismeri félre annak szükségessé-gét sem, hogy az ország minden vidékének — tényleges viszonyaihoz mért — és azok-nak megfelelő képviseltetése után törekedni és azt el is érni okvetlen szükséges, ha hogy el nem akarunk állani hazánk culturalis álla-potainak a világhiállítást látogatók előtt kike-rekített öszképpen való feltüntetésétől.

Minden megyének módjában van — ha nem is másnemű — de mégis mezőgazdasági terményeket bejelentni, melyek — különben is az ország főgazdagságát képezvén — ar-ra hivatják, hogy a bécsi tárlaton kiváló sze-repet játszanak. És noha egyes városok és vidékek kiváló részvéte következtében a kül-földdel szemben az egész ország képviselté-se tán kimerítőnek is tünhetik fel; a kiállít-tást látogató hazánkfiak nagyon is hamar rá-fognak ismerni a hézagokra, nagyon is ész-re fogják venni azon hazai termékek hiány-zását, melyek az ország és első sorban az il-le-tő vidék becsületére, a kiállítás díszére szol-gáltak volna.

A most említett szomorú jelenség egyik oka azon már is több ízben — de az eredmény szerint itélve — eddigelé elégtelen sikerrel megtámadott téves felfogás, mely szerint a ki-állítatásra csak is rendkívüli tárgyak, u. m. remekművek volnának érdemesek.

Ismételten kell tehát kijelentenünk, hogy mindazon tárgyak, melyek rendes fogyasztás tárgyai, különösen pedig, ha nagyobb mennyi-ségben gyártatnak illetoleg állíttatnak elő, alkalmasak a kiállítatásra, a mennyiben ha-zánk ösztermelése előtűntetéséhez egy-egy talpkövel járulnak.

A jelentkezősek imént jelzett hézagossága-nak egy másik oka, mely az egyes vidékek részvéteinek csökkentésére tetemesen nagyobb és hátrányosabb mérvben folyt be, azon bi-zonyos oldalról tájékozatlanságból vagy rosz-akarattól terjesztett felfogás, mely szerint a magyar korona országai a bécsi világtárlaton nem fognának mint önálló állam, hanem ez alkalommal is mint Ausztriának provinciája megjelenni.

Nem akarunk a világhiállítási országos ma-gyar bizottmány végrehajtó bizottsága azon számos közöttelelinek ismétlésébe bocsájtkoz-ni, melyek ezen téves felfogást vagy czélza-tos ferdtést már annak idejében megczáfolták volt; pusztán csak arra szoritkozunk, hogy mindazoknak, kik e közlemények elolvasásá-ra maguknak fáradságot nem vettek vagy pe-dig álhírek által tévutra terelve azoknak hi-telt adni hajlandók nem voltak, ezennel a leghatározottabban kijelentjük, hogy Magyarországnak a birodalmi tanácsban képviselt tartományok-kal szemben való teljes független-sége és önállósága a kiállításban való részvéteinek alapfeltételé ké-pezte volt, és hogy a magyar kiállítási kö-zegek működésének megkezdésén kezdve le a mai napig nem esett meg egyetlen egy lé-pés is, mely ez álláson bár mit is változta-tott volna.

A magyar kiállítási bizottság állása szem-ben az osztrák csász. főigazgatósággal azo-nos a külföldi kiállítási közegével; a tér-mennyiségnek kívánalmainkhoz mértén enge-délyezett kiosztása olyas, hogy a magyar koro-na országainak önállósága már fekvése és külső ismertető jelek látogatók előtt. A nem-zetközi juryben képviseletet ugyanazon arány-ban nyerünk, mint a többi államok, — szó-val, hazánk államjogi állása eddig lelkiismeretesen lön, és a jövőben is lelkiismeretesen lesz megóva.

Ezekhez képest az ország azon vidékeit, melyek bejelentéseikkel eddigelé aránytalanul elmaradtak, saját érdekében sürgetően arra szólítjuk fel, hogy a ténnek végleges felosztá-ság még fenmaradó rövid időközöt bejelenté-seik beküldésére haladéktalanul használják fel.

Szűrére kötjük a hazai közönségnek jelen intő szózatunkat; — és a kik az ország be-csületét és tekintélyét a könnyen hívők lelki-ismeretlen tévutra terelése által kockára tes-zik, vegyék fontolóra, hogy a felelősség nem minket, hanem igenis azokat terheli, kik a bizonyára nem kevésbé hazafias érzelmi kiállítási közegek becsületes faradozásait oly kevéssé támogatták.

Kelt Pesten, 1872. szeptember hó 19-én.

Elnök távollétében:

Németh Imre,

kormánybiztos.

Steinacker Ödön,

főtűkár.

— A „Tisza“ biztosító és jelzálogbank az első e nemű intézet a nagy alföldön, melynek alapítói, azon nemzetgazdasági, — létre való eszméből indultak ki, miszerint eme nagy és terjedelmes ország rész idegen biztosító társulatok által többé ki nem zsákmányoltatva, az illető nyeresémi előnyök a hazai tőke javára fentartassanak. E biztosító intézet alapításával egyetemben egy jelzálogbank is létesített, mely e vidéknek föld- és házbirtokosaira nézve, a módot lehetővé teszi s megkönnyíti, hogy pénzre szert tehesen, minek következtében e vidéknek anya-

gi önállóságra való vergődése bizonyos tekintetben biztosítva lenne. Miután e bank működését már tetteleg meg megis kezdé, igen kívánatos, hogy az alföldi biztosító közönség az intézetet felkarolva, azt annál is inkább igénybe vegye, mert a lefizetendő biztosítási díjak, nem csak tűz- és jégkárokra, de életbiztosításra nézve is a legjutányosabb s nagyon biztos alapon kiszabvák. A sajtónak legkiválóbb feladata, hogy minden a népek javát illető életkérdéseket felfogva, azokat kellőleg ventilálja s a közönség elé valódi becsük szerint terjessze; vidékünkre nézve is

a biztosítás bármely neme ugyancsak életkérdés és mi ez intézetet az egész alföld nemzetgazdasági érdekeinek emelése tekintetéből hathatósan ajánlhatjuk. — Mint minden új vállalat, ez is bizalomteljes pártolás által foglalhatja el azon tért, mely azt jogosan illeti. Ez első hazai biztosító és jelzálogbank felvirágzása aztán ily intézeteknek egyéb vidékei szaporodását a közjót előmozdítására fogja kétségkívül eredményezni. Igaz ugyan hazánk a biztosító intézetek tekintetében nem szűkölködik, de a milyen megnyugtató öntudat az egyrésztől, hogy saját lábán állva, tö-

kepénzeink sem nem kifelé, sem érdekeink iránt részvétellel nem bíró idegenek zsebeibe vándorolnak, úgy másrésztől nem megvetendő előny az, hogy ez intézet alapítói s képviselői körünkben élő ismeretes szakértő férfiak, kik a lakosság helyzete és viszonyai iránt méltánlattal s érdeklődéssel viselgetnek.

Kiadó tulajdonos és felelős szerkesztő:
Dobay János.

HIRDETÉSEK.

79)

Haszonbéri hirdetmény.

2—2

Méltóságos gróf Wenckheim Frigyesné jószág igazgatósága részéről közhírré tétetik, miszerint a békési határban birtokaiból mintegy 9000 hold 100—200 holdas részletekben folyó évi szeptember 25-én délelőtt 9 órakor Békés városában az urasági laknál tartandó nyilvános árverésen folyó évi október 1-ső napjától részben 3, részben 5 évre haszonbérbe fog adatni.

Az árverési és szerződési feltételek az árverési idő előtt is a békési uradalmi tisztartásnál mindenkor megtekinthetők.

Bauer Lipót háza

főutcán, 46. szám alatt, a városházával szemben, szabad kézből eladó. — Értekezhetni az ott lakó tulajdonossal.

80) 2—3

Értesítés.

A békésmegyei takarékpénztárnál f. é. október 1-ső napjától kezdve a betételek utáni kamat — a betét utáni naptól számított; — előlegeknél, jelzálog-kölcsönöknél, és váltók leszámitolásánál a kezelési költségekkel együtt kilencszáztötthöz állapítottat meg.

Gyulán szeptember 23-án 1872.

83) 1—3

Erkel Rezső
igazgató.

Jelentés.

Van szerencsém a n. é. közönséget és tisztelt utazókat értesíteni, hogy én Gyulán a

„Komlóhoz“ czimzett fogadót

által vettem. — Jól berendezett szobák, jóízű ételek és tiszta italok mérsékelt ár mellett kaphatók. — Étkezésre kosztosok is elfogadtatnak. — Pontos szolgálatról gondoskodni fog.

Molnár János
vendéglős.

84) 1—3

Árverési hirdetmény.

Alólírt kir. jbirói végrehajtó által közhírré tétetik, miszerint a b. gyulai kir. járásbíró-ságnak 1496—1872. p. sz. végzése folytán Wald Pál aradi lakos javára Bekker Antal gyulai lakosnál, a volt gyulai fűszolgabíró-ság által lefoglalt ingóságok ugymint: 2 kocsis, 4 ló, nyilvános árverésen Gyula városházánál f. évi október 14-én délelőtt 10 órakor — a legtöbbet ígérőknek azonnali készpénz fizetés mellett — el fognak adatni. A venni szándékozók felhivatnak a fent kített helyen és időbeni jelentkezésre.

Gyula 1872. szeptember 7-én.

87) 1—2

Herrmann Béla.

Kovács János

a déva-ványai határban létező 510 holdas birtokát 3 évre haszonbérbe avagy örök áron is kedvező feltételek mellett eladja. — Értesítést ad a tulajdonos Gyomán.

88)

Malom eladás.

Az ezelőtt **Orovetz**, jelenleg **ifju Huszka János-féle** ujonnan készült, egészen jó karban levő

száraz malom 2 köre

zzabad kézből eladó. — Értekezhetni a tulajdonos ifju **HUSZKA JÁNOSNÁL** Gyulán a „polgári kornél.“

77)

2—3

Oláh Mihály

gépész Gerlán,
ajánlja magát alkalmazásul

cséplő-gépekhez.

Levelek Gerlára u. p. B.-Csaba, intézendők saját neve alatt.

74)

3—3

A „Fekete Sas“ fogadóhoz Gyulán tartozó

csapszék

mely 1 borivó, 1 lakszoba, kamara, konyha és pinczéből áll, mint koresma, vagy bolthelyiségül is minden órán bérebead.

Értekezhetni a tulajdonos

78) 2—3 **Molnár Jánossal.**

Silberstein testvérek

Gyulán, főtéren, a városháza mellett ajánlják jól berendezett raktárjukban a legújabb minőségű **dísz-, norinbergi- és játék-szereket,**

mindenféle dohányzó- és irószközöket, illatszereket, angol és steyer evőszközöket; réz, pakfong, alpaca és chinaezüstműveket; albumokat, tájképpákat, szivarszippákat, gyöngy-, ékszer- és csesebecskéket; a legújabb alaku mellű- és függőket. — Valódi **potendörri kötő- és szövőpamutot;** varróselymet, czérnát; nagy választékban legújabb pamut, selyem és bársony díszeket hozzájuk illő gombokkal; pamut, selyem és bársony szalagokat, him-zéseket, elkezdett kőzmunkákat berliner-, selyem- és gyöngyből. — Finom Moll, Tarlatan, Lyon, Mouslin, Organtin és egyéb **bélésnek valókat;** fehér és szines Crinolinokat és felsőzoknyákat, — mindenféle csipkéket, Blond-, Tullanglais-, Crepp- és egyéb fehérárúkat.

FÜSZER, ANYAG ÉS FESTÉKÁRÚK,

Mindenkor kaphatók a legújabb virágok, koszorúk, chignonok, hajfonatok, amerikai mie-derek, hölgy-, férfi- és gyermekcipők az első magyar cipőgyárból.

czérna, selyem és tülk varrógépekhez,

nap- és esernyők, nagy raktár mindenféle szines és fehér férfi-ingek, gallérok, kézelők és nyakkendőkből, a legújabb divatu és készítményü női fehéreneműk;

69)

4*

minden a legjutányosabb szabott áron.

Uj folyam

Szerkesztőségi

Dobay János k
nyomdaja.
saját házába

Kiadó hivata

Winkle Gábor k
árus üzlete
főter, Prág-h

Előfizet

„B É
1872-ik évi

Előfizetési ár:

1

A szédelt

Szép és dics
frígyesülés alap
zetek, iparüzlet
den nemei; de h
a pénzbankáro
nyek szép felad
ben tisztelni és
ha szemök előtt
dalom közös jó
nyerészkedési é
tüket pillanatny
viszketegségén
gyesek szédelt
nek; az assoc
lunk annyiszor
tékét, — mi ált
né válik. Innét
részről a legj
csak nagy neh
másrésztől a n
lyezettése mell
erkölcsileg súly
gasztalt újkor

TA

Theschedik S
evang. p
Ötven esztendő
irva 1817. decz

Hátrahagyott

Zsi

Ötven éves p
ajánlom, kedves
Hogy mily szép
falusi papnak, n
különféle szakok
szerint, kivált
atyáitól, előljár
egyházi hatóság
és támogattatik
ják a következő
Az állam, tek
minők voltak: L
teus, Lafontaine
a korán elhun
jóban használ
gárokat, ha töl
tené, az általo
gatná és a köz
ná; akkor a p
nevelésre, több
mint más polg
utazásaikban t
ismeretet szer